

Keskpankade rahvusvaheline koostöö: EKPSi parimad tavad

Käesoleva parimaid tavasid käsitleva dokumendi on koostanud EKPSi rahvusvaheliste suhete komitee egiidi all tegutsev keskpankade koostöö rakkerühm. Rakkerühma kuuluvad kõigi EKPSi keskpankade eksperdid, kes kooskõlastavad oma institutsioonides koostööettevõtmisi ELi-väliste keskpankadega ekspertide ja juhtorganite tasandil. Seega keskendutaksegi dokumendis koostööle EKPSi keskpankade ja ELi-väliste keskpankade ekspertide vahel ning ei käsitleta EKPSi-sisest koostööd ega poliitikaalast koostööd.

Sissejuhatus

Keskpankadevaheline koostöö on juba väljakujunenud tava, mis sai alguse suuremate keskpankade rahvusvahelise võrgustiku loomisest 20. sajandi esimesel poolel seoses Rahvusvaheliste Arvelduste Panga asutamisega 1930. aastal.

Koostöö hõlmab väga mitmeid eri valdkondi ja tegevusi, mille vorm ja geograafiline rõhuasetus on aja jooksul muutunud. Eelkõige on koostöötegevuse vormi ja fookust mõjutanud majandus- ja rahaliidu loomine ning ELi laienemine, aga ka muutused rahvusvahelises keskkonnas.

EKPd ja kõigi ELi liikmesriikide keskpanku ühendava EKPSi raames toimuv keskpankadevaheline koostöö on valdavalt tingitud konkreetsetest vajadustest ja toimub nende täitmiseks.

Siinses dokumendis antakse ülevaade parimatest tavadest, mis iseloomustavad EKPSi keskpankadevahelise koostööga seotud kaalutlusi ja põhimõtteid ning erinevaid koostöövorme.

Kaalutlused

EKPSi keskpankadevahelise koostöötegevuse eesmärk – nii iga konkreetse meetme puhul kui ka üldiselt – on tugevdada EKPSi suhteid ELi-väliste keskpankadega ning edendada keskpankanduses ja järelevalve valdkonnas heade tavade kujundamist, aidates seeläbi kaasa rahapoliitilise ja finantsstabiilsuse tagamisele. Koostöö keskmes on valdavalt arengumaade ja areneva turuga riikide keskpankad ja järelevalveasutused.

Koostöö raames arutlevad riikide keskpankad, EKP ja EKPS ühiselt koos arengumaade ja areneva turuga riikide keskpankade esindajatega keskpankade tegevuspõhimõtete ja -tavade üle, suurendades vastastikust teadlikkust majandus- ja finantskeskkonna arengust. Ühtlasi pakub EKPSi keskpankadevaheline koostöö foorumit aruteluks ELi kandidaatriikidega ning toetab nende institutsioonilise suutlikkuse arendamist EKPSiga ühinemiseks valmistumisel.

Riikide keskpankad aitavad hoida ka juba sisse seatud suhteid, mis nende riikidel võivad olla ELi-väliste riikide keskpankadega, jagades kogemusi oma volitustes sätestatud ülesannete täitmisel.

Head tavad

EKPSi keskpankadevaheline koostöö tugineb järgmistele põhimõtetele.

Esimene põhimõte: üleilmne rahapoliitiline ja finantsstabiilsus

Keskpankade koostöö olemus seisneb ekspertkogemuste jagamises. Jagades oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega, aitavad EKPSi keskpangad kaasa üleilmse rahapoliitilise ja finantsstabiilsuse tagamisele.

Teine põhimõte: ametialaste suhete loomine

Stabiilne ja edukas koostöö eeldab tihedate ametialaste suhete loomist ja säilitamist. Sel eesmärgil on EKPS rajanud paljude aastate jooksul keskpankadevahelise koostöö kaudu partnerlussuhteid rahandus- ja finantsjärelevalveasutustega kogu maailmas.

Kolmas põhimõte: avatus ja lugupidamine

EKPSi koostöö partneritega toimub avatuse ja igakülgse lugupidamise vaimus. Suhtluses lähtutakse vastastikuse mõistmise ja usalduse põhimõttest, olles teadlikud kultuurilistest eripäradest ning avatud uutele mõtetele ja arvamustele.

Neljas põhimõte: tõhusus

EKPSi liikmed juhivad ressursse vastutustundlikult ning edendavad tulemuslikke ja kulutõhusaid lahendusi, järgides mõistliku planeerimise põhimõtteid projektitsükli kõigis etappides. EKPSis määratakse kindlaks keskpankade koostööst tulenevad sünergia ja mastaabisäästu võimalused ning neid kasutatakse nii ulatuslikult kui võimalik. Võimaluse korral püütakse alati saada kasu tõhususest, mis kaasneb uute digitaalplatvormide ja -vahendite kasutamisega.

Viies põhimõte: jätkusuutlikkus

EKPSi keskpankadevahelise koostöö abil soovitakse saavutada jätkusuutlikke tulemusi, mis jäävad püsima ka pärast konkreetse tegevuse lõppu. Seepärast lähtutakse koostöötegevuses konkreetsetest vajadustest ja kohandatakse seda vastavalt partnerkeskpankade vajadustele, tagades seejuures nende igakülgse kaasatuse. Asjakohasel viisil võetakse arvesse ka koostööpartneri suutlikkust abi ära kasutada.

Kuues põhimõte: hindamine

EKPSi keskpankadevaheline koostöö hõlmab vajadust mööda ka jälgimis-, aruandlus- ja tagasisidemehhanisme, mis võimaldavad tegevust analüüsida ning hinnata selle asjakohasust, tõhusust, tulemuslikkust, jätkusuutlikkust ja mõju, tehes järeldusi edasise tegevuse tõhustamise kohta.

Koostöövormid

Kuna riikide lähenemisviisides on erinevusi, saab keskpankadevahelist koostööd kõige paremini iseloomustada mõningate näidete, mitte niivõrd üldise määratluse abil. Järgmised näited annavad ülevaate keskpankade koostöö põhivormidest:

- kõrgetasemelised kontaktid ja arutelud poliitikatasandil (nt konverentsid ning juhtorganite liikmete kahepoolsed kohtumised);
- ekspertide arutelud;
- seminarid, töörühmad, koolituskursused ja muud õppevormid (sh uuenduslike tehnoloogiliste lahenduste kohta, kui see on asjakohane), milles osalevad eri riikide keskpankade esindajad;
- spetsiaalsed (keskpikad ja pikaajalised) struktureeritud programmid, mille eesmärk on toetada institutsioonide väljaarendamist ja poliitikakujundust, või korrapärased lähetused kas tehnilisel või poliitikatasandil;
- kooskõlastustegevus välisrahastuse leidmiseks (nt ELi rahastatavad projektid) kas pärast kahepoolset teabevahetust või kokkulepete alusel teiste keskpankade või institutsioonidega (nt rahvusvahelised finantsasutused, ELi institutsioonid, valitsusasutused);
- mitmesugused muud tegevused, näiteks lähetused, külastused, video- ja telefonikonverentsid, küsimustikele vastamine jne.